

HILLITTYJÄ HILLITTYMÄYKSIÄ

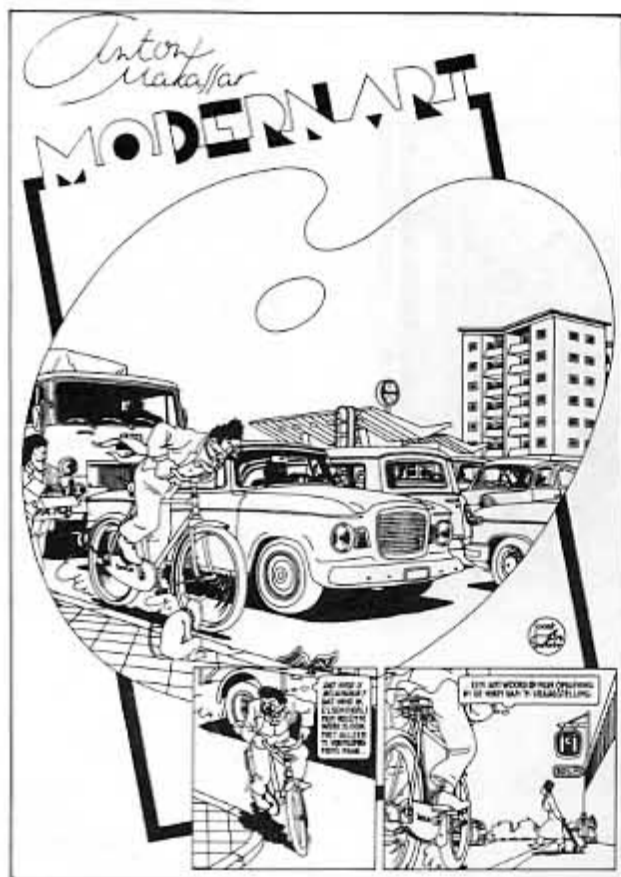
Olet tunnettu siitä, että teet monenlaista työtä. Onko jotain mitä teet mieluiten?

Aloitin aikanaan teollisuusmuotoilijana, opiskelin yli kolme vuotta sitä Eindhovenissa. Oma tahtoon on siinä hommassa hiukan vaikea saada läpi, se on jatkuvaa kompromissien tekoa. Sarjakuvien teko oli vapaampaa, aloin siis tehdä niitä. Monipuolisuus selittyi myös sillä, että minua pyydetään usein tekemään erilaisia töitä, muun muassa julisteita.

Kiinnostako sinua albumipituisen sarjakuvan tekeminen, sellaistaahan et ole toistaiseksi tehnyt?

Pisin tekemäni sarjakuva on 16 sivua. Mutta olen pikku hiljaa kerännyt materiaalia 60-sivuisen albumiin aiheesta miehitetty maa. Hollantiin oli sodan aikana miehitetty, olen kuullut kiinnostavia tarinoita vastarintaliikkeestä ja muusta toiminnasta niinä aikoina. Tarina ei kuitenkaan kiinnity aikaan, lukijoiden on itse oivallettava mahdolliset yhtymäkohdat tähän päivään.

Onko suunnitteilla oleva sarja poliittisia aspekteja sisältävä? Vedätkö yhteyksiä juuri nyt Hollannissa kiiuvaana käyvään keskusteluun ydinaseiden sijoittamisesta?

Luonnehtisin sitä laajasti poliittiseksi. Tarina tulisi toimimaan ja pätemään myös yksilötasolla, aihe rakentuisi laajemmin tilanteelle, jossa ihmisellä on valtaa toisen yli. Käsitteilytapa tulee olemaan ironinen.

No oletko jo aloittanut albumin teon?

Päässäni kyllä. Mutta minusta työn teon on oltava hauskaa, mikä merkitsee myös sitä, että jokainen päähän tuleva idea on kyettävä toteuttamaan. Tärkeintä on tarinan yleiskuva, eikä se myöskään saa olla alussa liian jäykkä. Katsotaan.

Minkälainen sitten on metodisi sarjakuvan teossa?

Aloittaessani sarjakuvan teen ensiksi alun ja sitten lopun. Se mitä välissä tapahtuu ei ole niin oleellista. Tämä on vähän kuin historian tutkimusta, sen voi aloittaa joko aikojen alusta tai nykyajasta. Monet sarjakuvien tekijät tekevät sujuvia kertomuksia, alvan kuin elokuvaa. Itse en tee näin.

Vaan...?

Haluan kertoa koko ajan monia asioita tarinassa. Se tuottaa monille sarjakuvieni lukijoille vaikeuksia, he osaavat vain lukea sarjakuvaa, mutta eivät seurata taustaa ja kokonaisuuksia.

Tyylisi näkyykö ehkä selvimmin katsottaessa kokonaisuutta. Et tunnu tekevän järin suurta eroa taustan dekkoraatioiden, koneiden ja ihmisten välillä?

Aivan, koneet ja muut tekniset tuotteet ovat sarjakuvissani myös olosuhteiden uhreja kuten ihmisetkin. Kaikki muodostaa kokonaisuuden, jossa ihmiset eivät ole esineitä tärkeämpiä. Tästäkin johtunee, että monet eivät osaa lukea sarjakuviani. Minulla on paljon kyllä tai ei-lukijoita.

Tässä suhteessa vertaudent tiettyihin virtauksiin 30-luvun taiteessa, vaikkapa dadaan, vai?

Kyllä vaan. Espanjalaisen El Vibora-sarjakuvalehden piirtäjällä *Mariscalilla* on tyyli josta pidän. Hän kohtelee ihmisiä ja esineitä samalla tavalla.

Entä suhteesi surrealismin?

Tavallaan ajattelen kuin surrealistit: älä välitä mitä ihmiset tajuavat, helle tulee joka tapauksessa joitakin ajatuksia mieleen. Yritän antaa ihmisille mahdollisuuden tähän. En osaa selittää mitä ja miksi, mutta yhtä kaikki haluan esittää asian. Teen ongelman esittelyn, en ratkaisua.

Eräänä karkeana jakona voidaan sanoa surrealismissa olevan kaksi tapaa tehdä, joista toista kutsuisin René Magritte-tyyliksi ja toista Max Ernst-tyyliksi. Kumpaan näistä samaistut enemmän?

Molemmat viehättävät minua, minulla ei ole varsinaista suosikkityyliä. Tärkeintä on aina idea, ajatus. Jos taiteilija käyttää liikaa kliseitä, hän voi joutua kierteeseen ja menettää siten kiinnostavuutensa. Oikeastaan pitäisi tehdä muutama loistava juttu ja käyttää lopun aikaa kliseitä.

Keitä sarjakuvantekijät sitten rikkovat kliseitä?

Carl Barks on uudistumis- ja variointikyvyn suhteen loistava esimerkki. Kliseillä ei ole sinänsä kirjallista arvoa, jos rikat niitä niin hyvä on. Monet 70-luvulla aloittaneista ranskalaisista piirtäjistä ovat kuluttaneet itsensä loppuun, he kaipaivat pientä taukoa ja uudistumista. Erityisesti science-fictionissa monet tekijät jäävät puolitiehen, puhti loppuu kesken. Hyvä esimerkki kliseiden rikkojasta on *Enki Bilal*, vaikkakaan hänen viimeisin albuminsa *Partie de chasse* ei ollut yhtä hyvä kuin *Les phalanges de l'ordre noir*.

Miksi ei? *Partie de chasse* on monessa suhteessa surrealistisempi kuin muut Bilalin albumit.

Täytyypä lukea uudestaan...

Menettävätkö lukijat sarjakuviesi bisarrin tason jos he vain ihaillevat sujuvaa Brysselin-koulukunnan tyyliäsi?

Voit tietty olla niinkin, mutta tyyli on omani ja minulle luontainen. Se on kehittynyt omaksi tyylikseni.

Toissasi sävyyttää ennen muuta ristiriita hillityn graafisen tyylin ja yllättävän tarinan välillä. Missä määrin se on tarkoituksellista?

Ei välttämättä ollenkaan. Kuten sanoin, tyyli on omani. En ole varsinaisesti surrealisti. Mielestäni toissani pitää aina olla vähän hupia mukana.

Heikki Jokinen

SARJAKUVIEN COPYRIGHT :
JOOST SWARTE
KÄÄNNÖS : PASI VAINIO JA
ESKO ROUTAMAA
TEKSTAUUS : ESKO ROUTAMAA

